

Úlohy antikonfliktných tímov v procese eliminácie hromadných narušení verejného poriadku

Anotácia: Permanentný vývoj spoločnosti a vplyvy novodobej civilizácie na bezpečnosť vytvárajú náročnejšie požiadavky na plnenie základných úloh Policajného zboru najmä v oblasti ochrany verejného poriadku a boja s trestnou činnosťou. V súčasnosti na efektívne plnenie týchto základných úloh využíva Policajný zbor pri verejných a kultúrnych podujatiach aj antikonfliktné tímy Policajného zboru. Hlavným nástrojom antikonfliktných tímov Policajného zboru pri riešení incidentov v dave je riadený rozhovor, pozitívne vplyvanie a dohováranie jednotlivým iniciátorom, ktorí nabádajú k agresívnemu konaniu.

Kľúčové slová: verejný poriadok, hromadné narušenie verejného poriadku, antikonfliktný tím Policajného zboru.

Úvod

Úlohou bezpečnostných štruktúr v každej demokratickej a právnej spoločnosti je zabezpečenie požadovanej úrovne verejného poriadku v rámci teritoriálnej pôsobnosti štátu. Ochranu verejného poriadku možno považovať za hlavný pilier, ktorý garantuje pocit bezpečia pre spoločnosť a výraznou mierou prispieva k rozmachu životnej úrovne na danom teritóriu. K hromadnému narušeniu verejného poriadku dochádza najčastejšie pri rôznych verejných zhromaždeniach, športových podujatiach, kultúrnych podujatiach, protestných podujatiach a zhromaždeniach s rasovým či xenofóbnym podtónom.¹ Pri ochrane verejného poriadku, najmä pri zhromaždeniach rôzneho typu, je potrebné nájsť citlivý prienik medzi zásadami demokratickej spoločnosti a správaním ľudí, ktoré môžu viesť k protiprávnej činnosti. Ide najmä o práva garantované Ústavou Slovenskej republiky, napríklad možnosť slobodného prejavu a právo na zhromaždenie.

Dokázať adekvátne čeliť hromadným narušeniam verejného poriadku je možné iba dostatočným personálnym a technickým zabezpečením. Riešenie bezpečnostnej situácie, ktorou sa rozumie momentálne existujúci stav bezpečnosti a vnútorného poriadku v konkrétnom mieste, vrátane policajno-bezpečnostnej situácie, prináleží okrem Policajného zboru aj iným štátnym subjektom, ale aj subjektom samosprávy, občanom, organizáciám, inštitúciám a ďalším orgánom.²

Zámerom tohto príspevku je ozrejmiť úlohy antikonfliktných tímov Policajného zboru.

Teoreticko-právne vymedzenie základných pojmov

Bezpečnosť

Bezpečnosť možno považovať za neurčitý pojem, pre ktorý neexistuje jediná a určujúca definícia. Bezpečnosť je veľmi obširným pojmom, ktorý je skúmaný z pohľadu viacerých vedných odborov. Keď spomíname bezpečnosť, hovoríme o multidimenzionálnom fenoméne sociálneho charakteru, ktorý je prepojený s ľudskou existenciou a s rôznymi spôsobmi konania ľudí.

¹ LÖFFLER, B., ZÁMEK, D. Analýza súčasného stavu na úseku využívania metód policajnej verejno-poriadkovej činnosti eliminujúcej hromadné narušenie verejného poriadku. In *Spoločenský boj proti diváckemu násiliu*. Zborník z konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 15. novembra 2016. Bratislava: APZ, 2017. s. 24 – 50.

² ŠIMON, L. Poznanie policajno-bezpečnostnej situácie ako základ riešenia policajno-relevantných udalostí. In *Spoločenský boj proti diváckemu násiliu*. Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 20. – 21. novembra 2013. Bratislava: APZ, 2014. s. 9 – 10.

Vo všeobecnej rovine je bezpečnosť definovaná ako stav, v ktorom nikomu alebo ničomu nehrozí nebezpečenstvo. V širšom ponímaní vyjadruje pojem bezpečnosť istotu, ochranu, zabezpečenie a záruku.³

Na porovnanie uvádzame aj definíciu J. Buzalku a V. Blažeka, ktorí definujú bezpečnosť v najvšeobecnejšej rovine ako „relatívnu absenciu ohrozenia. Stav, keď sú minimalizované riziká a z nich vyplývajúce možné ohrozenia, ktoré môžu vyústiť do kríz (krízových stavov). Bezpečnosť je podľa nich stav, v ktorom sa daný subjekt necíti ohrozený z hľadiska svojej existencie, záujmov a hodnôt.“⁴

Bezpečnosť možno považovať za zložitý vnútorne štrukturalizovaný fenomén, ktorého obsah, štruktúra i funkcie presahujú hranice jedného vedného odboru. Jeho multidimenzionálny charakter umožňuje jeho analýzu a poznávanie v rámci jej jednotlivých dimenzií, pričom jednou z nich je nepochybne aj vnútorná bezpečnosť, ktorá je vyjadrením stavu, v rámci ktorého sú hrozby pôsobiace na určitý subjekt zvnútra eliminované.⁵

Z pohľadu polície sa môžeme na bezpečnosť pozeráť v troch dimenziách, kde ide o zmysel:

- formálny – ktorý je tvorený postupmi vykonávanými v rámci realizovanej bezpečnostnej činnosti vychádzajúcej z určených úloh a povinností,
- inštitucionálny – ktorý zahŕňa nehybnú zložku poriadkového systému,
- materiálny – ktorý predstavuje želaný stav vo vzťahoch a podmienkach v spoločnosti za predpokladu, že je garantované priaznivé fungovanie spoločnosti, štátu i subjektov, pričom tento zmysel spájajúci sa s funkčnosťou spoločnosti je v praxi polície predstavený tzv. policajno-bezpečnostnou situáciou.⁶

Bezpečnosť môže byť ovplyvnená viacerými činiteľmi, a to politickými, právnymi, vojenskými, vnútro-bezpečnostnými, ekonomickými, sociálnymi, ekologickými, energetickými, informačnými, technickými a technologickými.⁷

Bezpečnosť sa zaraďuje medzi také podmienky, ktorých naplnenie je potrebné na riadny vývoj a fungovanie spoločnosti. Medzi tieto podmienky jednoznačne patrí aj verejný poriadok.

Verejný poriadok možno charakterizovať vo viacerých rovinách, a to:

- v širšom kontexte – kde je chápaný ako ekonomicko-sociálny pojem, ktorý zahŕňa v sebe každý spoločenský vzťah,
- v užšom kontexte – kde je chápaný ako sociálno-právny pojem obsahujúci aj pojmy bezpečnosť a verejná bezpečnosť,
- v najužšom kontexte – kde sa pod ním rozumejú neformalizované zásady konania v spoločnosti, ktoré prispievajú k stabilite demokracie, udržiavaniu harmónie a ľudskosti v spoločnosti.⁸

Verejný poriadok možno chápať ako následok rešpektovania právnych a iných noriem, ktoré regulujú spoločenské vzťahy na verejnosti. Verejný poriadok predstavuje určitý želaný

³ FIRSTOVÁ, J., VÁLKOVÁ, H., ZÁMEK, D. a kolektív *Quo Vadis, bezpečnosť miest a obcí v ČR?* Praha, 2018. s. 16 – 17.

⁴ BUZALKA, J., BLAŽEK, V. *Metodológia a metodika vypracovania analýzy vnútorného ohrozenia bezpečnosti Slovenskej republiky a z nej vyplývajúcich ohrození a rizík.* s. 33 – 34.

⁵ MURDZA, K. *Bezpečnosť a bezpečnostná orientácia v globálnej rizikovej spoločnosti.* Bratislava: APZ, 2005. s. 59 – 62.

⁶ AUGUSTÍN, P. *Poriadková polícia.* Bratislava: APZ, 2013. s. 29.

⁷ Pozri bližšie: FIRSTOVÁ, J., VÁLKOVÁ, H., ZÁMEK, D. a kolektív *Quo Vadis, bezpečnosť miest a obcí v ČR?* Praha, 2018. s. 18.

⁸ STACHO, P., FILÁK, A. Teoretické východiská k vymedzeniu pojmu verejný poriadok. In *Bezpečnostní teorie a praxe.* Zvláštní číslo. s. 372.

stav súčasnej situácie na danom mieste. Z dôvodu, aby nedošlo k narušeniu verejného poriadku, je nevyhnutná ochrana verejného poriadku.

Ochrana verejného poriadku patrí medzi základné úlohy Policajného zboru. Ochranou verejného poriadku sa rozumie súbor opatrení, ktoré zabezpečujú želaný stav v spoločnosti. Tieto opatrenia majú povahu právnu, ekonomickú, sociálnu a ich prioritným cieľom je priamo či nepriamo zariadiť požadovaný idylický stav spoločnosti.⁹

Spôsob a rozsah úkonov uskutočňovaných v záujme dosahovania optimálneho stavu bezpečnostnej situácie zabezpečovaním ochrany verejného poriadku pri výkone policajnej verejno-poriadkovej činnosti niekedy môže dospieť do štádia, keď nie je možné dosiahnuť požadovaný stav štandardnými spôsobmi konania a zaužívanými spôsobmi pôsobenia určených síl a prostriedkov. Tento stav môže nastať, ak sa bezpečnostná situácia zhorší vplyvom protiprávných konaní natolko, že dôjde k javu, ktorý nazývame hromadným narušením verejného poriadku.

Hromadné narušenie verejného poriadku je dynamické narušenie verejného poriadku väčším počtom osôb, na ktoré nie je možné reagovať štandardným nasadením síl a prostriedkov na dosiahnutie želaného stavu. Častým sprievodným javom hromadného narušenia verejného poriadku je závažné narušenie oprávnení fyzických a právnických osôb sprevádzané vznikom škôd na majetkoch. Charakteristickou črtou je aj zvýšená agresivita účastníkov, útoky na príslušníkov Policajného zboru, ničenie majetku formou poškodzovania výkladov a následné drancovanie obchodov. K hromadnému narušeniu verejného poriadku dochádza v súčasnosti najmä počas športových podujatí a na zhromaždeniach s rasovým, xenofóbnym a rasistickým podtónom.

V rámci hromadného narušenia verejného poriadku diferencujeme:

- iniciátorov útokov – tí, ktorí sa podieľajú na zakladaní akcií skupín a sú najnebezpečnejšou zložkou, pretože opakovane obnovujú konanie davu,
- aktérov útokov – tí, ktorí sa podieľajú na hromadnom narušení verejného poriadku,
- sledujúcich – tí, ktorí pozorujú priebeh bez prejavu hromadného narušenia verejného poriadku a tvoria akúsi prekážku pre zasahujúce bezpečnostné zložky,
- dav.¹⁰

Dav je náhodné sústredenie sa osôb nachádzajúcich sa v určitom čase na tom istom mieste, pričom nie je podmienkou, že začiatok tohto sústredenia sa je náhodný.¹¹ Dav možno charakterizovať aj ako sústredenie väčšieho počtu anonymných osôb na danom mieste, ktoré sa navzájom ovplyvňujú svojou fyzickou blízkosťou, emóciami, afektom a znižujúcim sa sebakontrolným mechanizmom.

Existujú rôzne klasifikácie davov, ako napr. dav výrazový, dav agresívny, dav akvizičný a dav únikový.¹²

Antikonfliktné tímy Policajného zboru

Pri hromadnom narušení verejného poriadku dochádza väčšinou zo strany Policajného zboru k nasadeniu poriadkových jednotiek Policajného zboru, ktoré vykonaním služobných zákrokov zasahujú do základných ľudských práv a slobôd osôb. Vo vyspelých európskych

⁹ CULBA, M., KLAČAN, M. *Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru*. Bratislava: APZ, 2004. s. 33 – 34.

¹⁰ CIGÁNIK, Ľ. *Zásahové jednotky*. Bratislava: APZ, 1995. s. 10.

¹¹ LÖFFLER, B. Eliminácia hromadného narušenia verejného poriadku v podmienkach SR. In *Spoločenský boj proti diváckemu násiliu*. Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 20. – 21. 11. 2013. Bratislava: APZ, 2014. s. 182.

¹² CIGÁNIK, Ľ. *Poriadkové jednotky*. Bratislava: APZ, 2001. s. 12 – 13.

štátoch a od roku 2005 aj v Českej republike boli zriadené antikonfliktné tímy, ktoré pôsobili ako forma prevencie pred protiprávnym konaním. Slovenská republika sa rozhodla zriadiť antikonfliktný tím Policajného zboru v roku 2014, a to oznámením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 113/2014 o schválení Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru z 24. októbra 2014. Prvá zmienka o zriadení antikonfliktných tímov je zakotvená už v Koncepcii boja proti diváckemu násiliu na roky 2013 – 2016, ktorú vláda Slovenskej republiky schválila 30. januára 2013 uznesením č. 44/2013. Uvedená úloha bola ministrom vnútra Slovenskej republiky uložená prezidentovi Policajného zboru, ktorý uvedenú problematiku zveril do gestorstva odboru poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru.

Hlavnou úlohou antikonfliktného tímu bolo zabrániť napätým a konfliktným konaniam ľudí zúčastnených na rôznych verejných zhromaždeniach. Ich úlohou je konštruktívnou komunikáciou dosiahnuť a eliminovať napäté situácie, aby nemuselo dôjsť zo strany Policajného zboru k nasadeniu poriadkových jednotiek Policajného zboru. V prípade, že sa schýľuje už k protiprávnemu konaniu, snažiť sa ukončiť takéto konanie bez aplikácie represívnych činností. Antikonfliktné tímy sa nasadzujú v situáciách, keď sa očakávajú útočné výmeny názorov medzi zúčastnenými na verejných či kultúrnych zhromaždeniach. V neposlednom rade sa využívajú aj ako psychické pôsobenie na dav, keď je potrebné ozrejmiť prítomným postavenie Policajného zboru a možno očakávať, že represívny služobný zákrok by len vyhotil danú situáciu negatívnym smerom. Tu je však potrebné podotknúť, že využitie antikonfliktných tímov vychádza z predpokladu, že sa podarí nadviazať pozitívny a konštruktívny kontakt s prítomnými osobami. Veľkým nepriateľom a negatívnym javom je pri nasadení antikonfliktných tímov nadmerné požitie alkoholických či psychotropných látok, ktoré spôsobujú aj negatívne emócie, nebojnosť a stratu sebakontroly v správaní osôb vo vzťahu k Policajnému zboru. O počte nasadených členov antikonfliktného tímu rozhoduje veliteľ bezpečnostného opatrenia po predchádzajúcom návrhu koordinátora krajského riaditeľstva Policajného zboru.

Hlavným cieľom pilotného projektu bolo prostredníctvom preventívneho pôsobenia antikonfliktných tímov znížiť agresiu davu, v dôsledku čoho by sa minimalizovalo nasadenie príslušníkov Policajného zboru zaradených v pohotovostných policajných útvaroch, príslušníkov Policajného zboru zaradených v poriadkových jednotkách a v ďalších zložkách Policajného zboru. Uvedený stav by bol z finančného hľadiska veľmi priaznivý.

Popri hlavných cieľoch existujú vždy aj vedľajšie ciele, a to:

- zníženie agresie zúčastnených osôb počas verejných podujatí,
- pôsobenie na zlepšenie bezpečnostnej situácie,
- predchádzanie vzniku škôd,
- zníženie počtu nasadených príslušníkov Policajného zboru,
- zníženie finančných nákladov,
- garantovanie dodržiavania práv osôb zúčastnených na verejných podujatiach,
- zlepšovanie postoja verejnosti k Policajnému zboru,
- zlepšovanie mediálneho obrazu Policajného zboru.¹³

Na úspešné splnenie cieľov pilotného projektu je jednou z najvýznamnejších úloh stanovenie kritérií výberu vhodných členov antikonfliktných tímov z uchádzačov. Stanovili sa preto striktné kritériá výberu členov antikonfliktných tímov. Členom sa mohol stať len príslušník Policajného zboru s minimálne päťročnou praxou, ktorý prejavil dobrovoľný

¹³ Oznámenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 113/2014 o schválení Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru.

záujem o členstvo v antikonfliktnom tíme. Člen antikonfliktného tímu musel zvládať efektívnu komunikáciu, čeliť stresovým a záťažovým situáciám a mať skúsenosti so zvládaním takýchto situácií. Takisto musel mať všeobecný prehľad o spoločenskom dianí v Slovenskej republike, najmä z oblasti politického, kultúrneho, environmentálneho a športového diania.

Činnosť a úlohy členov antikonfliktných tímov:

- členovia antikonfliktných tímov pôsobia v civilnom odevu a reflexnej veste (obrázok č. 1),
- členovia antikonfliktných tímov nezasahujú silou,
- členovia antikonfliktných tímov sa snažia komunikovať neprávnickým jazykom,
- členovia antikonfliktných tímov prostredníctvom konštruktívnej komunikácie predchádzajú agresívnemu konaniu,
- na efektívnu komunikáciu a efektívne zvládnutie davu členovia antikonfliktných tímov starostlivo vyberajú klientov na svoje preventívne pôsobenie,
- s vybranými klientmi z davu efektívne komunikujú tak, aby títo klienti pozitívne vyplývali na správanie zúčastnených osôb.¹⁴

Obrázok č. 1¹⁵

Podmienky pre uchádzačov o miesto v antikonfliktnom tíme, materiálno-technické vybavenie členov a tiež úlohy pre členov a koordinátorov upravuje podrobnejšie oznámenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 113/2014 o schválení Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru.

Pilotný projekt bol realizovaný v priebehu celého roka 2015 v pôsobnosti Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave a Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach. Uvedené krajské riaditeľstvá Policajného zboru boli do pilotného projektu vybrané z dôvodu najväčšieho počtu konaných verejných zhromaždení, kultúrnych a športových podujatí na území Slovenskej republiky. V rámci pilotného projektu pôsobilo v rámci Slovenskej republiky spolu 20 členov antikonfliktných tímov Policajného zboru, 4 koordinátori krajských riaditeľstiev Policajného zboru a 2 koordinátori odboru poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru. Tabuľka č. 1 prehľadne zobrazuje počty a služobné

¹⁴ Oznámenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 113/2014 o schválení Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru.

¹⁵ Odbor poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru.

zaradenie jednotlivých členov a koordinátorov antikonfliktných tímov krajských riaditeľstiev Policajného zboru.

Tabuľka č. 1 Počet a služobné zaradenie členov a koordinátorov antikonfliktných tímov krajských riaditeľstiev Policajného zboru.¹⁶

	KR PZ v BA	KR PZ v KE	SPOLU
OPP KR PZ	2	2	4
PPÚ OPP KR PZ	0	1	1
PMJ KR PZ	1	2	3
KDI KR PZ	0	1	1
OKP OR PZ	2	0	2
OPP OR PZ	1	1	2
OO PZ	6	5	11
SPOLU	12	12	24

Počas realizačnej fázy boli antikonfliktné tímy nasadené celkovo 15-krát, z toho 9-krát v pôsobnosti Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave a 1-krát bol nasadený v pôsobnosti Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave aj antikonfliktný tím Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach. V pôsobnosti Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach boli antikonfliktné tímy nasadené spolu v 6 prípadoch. Z celkového počtu podujatí, na ktorých boli antikonfliktné tímy nasadené, išlo v 9 prípadoch o verejné zhromaždenia, v 6 prípadoch o športové podujatia a v 1 prípade o kultúrne podujatie. Členovia antikonfliktných tímov vyriešili počas nasadenia dovedna 12 incidentov, t. j. situácií, v ktorých došlo zo strany zúčastnených osôb k prejavom agresivity a ktoré mohli vyústiť do protiprávneho konania a následného zvýšenia napätia v dave s rizikom okamžitého zásahu ostatných zúčastnených zložiek Policajného zboru. Najviac incidentov bolo vyriešených na verejných zhromaždeniach, a to v počte 11. Na športových podujatiach bol vyriešený 1 incident. Je potrebné zdôrazniť, že vyriešením všetkých incidentov členmi antikonfliktných tímov prostredníctvom verbálnej komunikácie nebolo potrebné ani v jednom prípade pristúpiť k vykonaniu služobného zákroku.

V tabuľke č. 2 a 3 je uvedený komplexný prehľad o nasadení antikonfliktných tímov, základné údaje a počtoch, a to podľa jednotlivých krajských riaditeľstiev Policajného zboru.

¹⁶ Vyhodnotenie Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru a návrh na ďalšiu realizáciu a rozšírenie projektu.

Tabuľka č. 2 Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave.¹⁷

Typ zhromaždenia, podujatia,	Účel zhromaždenia, podujatia	Počet zúčastnených osôb*	Počet nasadených síl	Počet nasadených členov AKT	Počet incidentov riešených AKT
Verejné zhromaždenie	Protest proti umiestneniu vojenskej základne NATO na území SR a odporu euroatlantickej spolupráce	200	20	6	2
Verejné zhromaždenie	10. ročník medzinárodného bezpečnostného fóra GLOBSEC	1560	20	6	0
Verejné zhromaždenie	STOP islamizácii Európy! Spoločne proti diktátu Bruselu, za Európu pre Európanov!	3500	997	10	3
Športové podujatie	2. predkolo UEFA ŠK Slovan Bratislava – UCD Dublin AFC	500	46	9	1
Športové podujatie	Futbalové stretnutie ŠK Slovan Bratislava – Spartak Trnava	1750	243	8	0
Kultúrne podujatie	7. ročník nadnárodného charitatívneho koncertu Integrácia 2015	200	50	7	0
Verejné zhromaždenie	Verejné zhromaždenia a pochody „STOP islamizácii Európy“ Bratislava + Malacky	1300	722	18	5
Verejné zhromaždenie	Národný pochod za život	42 000	37	7	0
Športové podujatie	Futbalové stretnutie ŠK Slovan Bratislava – FK DAC 1904 Dunajská Streda	1495	260	6	0

* Orientačné počty.

¹⁷ Vyhodnotenie Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru a návrh na ďalšiu realizáciu a rozšírenie projektu.

Tabuľka č. 3 Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach.¹⁸

Typ zhromaždenia, podujatia	Účel zhromaždenia, podujatia	Počet zúčastnených osôb*	Počet nasadených síl	Počet AKT	Počet incidentov riešených AKT
Verejné zhromaždenie	Vyslovenie protestu proti brutálnemu zásahu PZ SR v obci Vrbnica, Ináčovce, Kapušanské Kľačany	200	58	9	0
Športové podujatie	Futbalový zápas medzi MFK Košice a Spartak Trnava	1560	80	7	0
Športové podujatie	Futbalové stretnutie VSS Košice – MFK Medzev	250	75	8	0
Športové stretnutie	Futbalové stretnutie VSS Košice – Lokomotíva Košice	500	16	5	0
Verejné zhromaždenie**	Verejné zhromaždenia a pochody „STOP islamizácii Európy“ Bratislava + Malacky	1300	722	18	5
Verejné zhromaždenie	PRIDE Dúhový Košice 2015	200	40	7	1
Verejné zhromaždenie	Upozornenie slovenskej verejnosti na zle nastavenú imigračnú politiku EÚ, imigračnej krízy	500	115	9	0

* Orientačné počty.

** Verejné zhromaždenie sa uskutočnilo v Bratislave a AKT KR PZ v Košiciach tam spolupôsobilo s AKT KR PZ v Bratislave.

Dôležitou súčasťou a základným predpokladom úspešného pôsobenia antikonfliktných tímov bola dôkladná odborná príprava ich členov. Z uvedeného dôvodu všetci členovia a koordinátori antikonfliktných tímov absolvovali základný kurz. Základný kurz bol realizovaný na začiatku realizačnej fázy v Strednej odbornej škole Policajného zboru Košice vo februári 2015 a marec 2015. Základný kurz obsahoval 38 vyučovacích hodín, z toho bolo 24 praktických hodín a 14 teoretických hodín. Na kurze sa zúčastnilo spolu 26 policajtov. Cieľom základného kurzu bolo získanie nových vedomostí, zručností a návykov potrebných na výkon služby policajtov zaradených do antikonfliktných tímov. Základný kurz bol organizovaný formou teoretickej prípravy a praktických cvičení pod dohľadom odborných lektorov a ukončený absolvovaním záverečnej skúšky. Teoretická príprava bola zameraná najmä na verbálnu komunikáciu s dôrazom na asertívny štýl

¹⁸ Vyhodnotenie Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru a návrh na ďalšiu realizáciu a rozšírenie projektu.

komunikácie, zásady aktívneho počúvania, spôsob nedirektívneho rozhovoru, základné poznatky o psychológii davu a konanie davu, postupy a techniky, ktoré slúžia na upokojenie situácie. Veľký dôraz pri realizácii základného kurzu sa kladol na praktickú časť, ktorá bola zameraná na praktický nácvik verbálnej komunikácie s účastníkmi verejného zhromaždenia v rámci rôznych modelových situácií.

Odbor poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru ako gestor problematiky zriadenia antikonfliktných tímov spracoval 9. júna 2016 Vyhodnotenie Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru a návrh na ďalšiu realizáciu a rozšírenie projektu. Na účely vyhodnotenia bolo realizovaných viacero dotazníkov adresovaných veliteľom bezpečnostných opatrení, koordinátorom, ako aj členom antikonfliktných tímov. Z vyhodnotenia je zrejmé, že projekt je hodnotený ako úspešný a navrhuje sa pokračovať, ba dokonca rozširovať antikonfliktné tímy aj na Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Trnave a Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline. Vyhodnotenie reflektuje aj pozitívne aspekty činnosti antikonfliktného tímu, ktoré možno považovať za vhodný a dostatočný prostriedok na odbúranie bariéry medzi agresívnym davom a Policajným zborom.

Súhrn

Hromadné narušenie verejného poriadku je fenomén, ktorému treba venovať značnú pozornosť, pretože jeho sprievodnými javmi sú často znaky xenofóbie, intolerancie, extrémizmu a nenávisť. Policajný zbor je jedným z najdôležitejších subjektov zabezpečujúcich verejný poriadok, verejnú bezpečnosť a zároveň najúčinnější subjekt vplývajúci na elimináciu hromadných narušení verejného poriadku. Požiadavka spoločnosti na zvýšenie efektívnosti boja s narušením verejného poriadku viedla k zriadeniu antikonfliktných tímov. Ich hlavnou úlohou je viesť konštruktívne rozhovory s hlavnými aktérmi, ktorí iniciujú dav k protiprávnemu konaniu. Ich hlavnou myšlienkou je zamedziť protiprávnemu konaniu bez použitia fyzickej sily, teda prostredníctvom riadeného rozhovoru. V neposlednom rade sa od týchto antikonfliktných tímov očakáva aj pozitívna osveta Policajného zboru smerom navonok a vytvorenie pozitívnych prienikov medzi agresívnym davom a Policajným zborom.

Z vyhodnotenia Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru vyplýva, že v rámci realizačnej fázy boli antikonfliktné tímy nasadené celkovo 15-krát, z toho 9-krát v prípadoch, keď išlo o verejné zhromaždenia, a 6-krát v prípadoch športových podujatí. Z uvedeného počtu boli antikonfliktné tímy nasadené 9-krát v pôsobnosti Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave a 6-krát v pôsobnosti Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach. Z vyhodnotenia vyplýva, že prevažnú väčšinu členov antikonfliktných tímov tvoria príslušníci Policajného zboru zaradení na obvodných oddeleniach Policajného zboru. Na základe uvedeného materiálu možno skonštatovať, že pri určovaní počtu členov antikonfliktných tímov, ktoré majú byť nasadené, sa vychádza z počtu predpokladanej účasti osôb na verejných zhromaždeniach či športových podujatiach.

Ďalej z realizačnej fázy vyplýva jednoznačný záver, že hromadné narušenia verejného poriadku sú riešiteľné aj prostredníctvom antikonfliktných tímov. Eliminovať hromadné narušenie verejného poriadku pomocou antikonfliktných tímov je možné len za podpory poriadkových jednotiek Policajného zboru, ktoré disponujú materiálno-technickými a taktickými možnosťami na zamedzenie protispoločenskej činnosti. Dôležitým prvkom úspešnosti je aj vhodný výber členov antikonfliktných tímov. Z dosiaľ dostupných výstupov vyplýva, že úspešnosť antikonfliktných tímov je v značnej miere ovplyvnená služobnými skúsenosťami a psychologickými vlastnosťami jednotlivých členov antikonfliktného tímu. Aj napriek potrebnej sekundárnej intervencii útvarov Policajného zboru je činnosť

antikonfliktných tímov hodnotená ako významný preventívny a demokraticko-právny prvok v rámci štruktúry Policajného zboru.

Literatúra

- AUGUSTÍN, P. *Poriadková polícia*. Bratislava: APZ, 2013.
- BERŽI, L. *Teória policajno-bezpečnostných služieb, všeobecná časť*. Bratislava, 1996. ISBN 80-88751-93-4.
- BUZALKA, J., BLAŽEK, V. *Metodológia a metodika vypracovania analýzy vnútorného ohrozenia bezpečnosti Slovenskej republiky a z nej vyplývajúcich ohrození a rizík*. Bratislava: APZ, 2011. ISBN 978-80-8054-517-8.
- CIGÁNIK, Ľ. *Zásahové jednotky*. Bratislava: APZ, 1995. ISBN 80-88751-53-5.
- CIGÁNIK, Ľ. *Poriadkové jednotky*. Bratislava: APZ, 2001. ISBN 80-8054-162-0.
- CIGÁNIK, Ľ., LÖFFLER, B. *Poriadkové jednotky a antikonfliktné tímy Policajného zboru*. Bratislava: APZ, 2017. ISBN 978-80-8054-716-5.
- CULBA, M., KLAČAN, M. *Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru*. Bratislava: APZ, 2004. ISBN 80-8054-320-8.
- FIRSTOVÁ, J., VÁLKOVÁ, H., ZÁMEK, D. a kolektív *Quo Vadis, bezpečnosť miest a obcí v ČR?* Praha, 2018. ISBN 978-80-86976-47-1.
- KOČAN, Š., LÖFFLER, B., ZÁMEK, D. *Poriadková polícia*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-462-6.
- LÖFFLER, B. Eliminácia hromadného narušenia verejného poriadku v podmienkach SR. In *Spoločenský boj proti diváckemu násiliu*. Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 20. – 21. novembra 2013. Bratislava: APZ, 2014.
- LÖFFLER, B., ZÁMEK, D. Analýza súčasného stavu na úseku využívania metód policajnej verejno-poriadkovej činnosti eliminujúcej hromadné narušenie verejného poriadku. In *Spoločenský boj proti diváckemu násiliu*. Zborník z konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 15. novembra 2016. Bratislava: APZ, 2017.
- MURDZA, K. *Bezpečnosť a bezpečnostná orientácia v globálnej rizikovej spoločnosti*. Bratislava: APZ, 2005. ISBN 80-8054-335-6.
- SOPÓCI, J. Kolektívne správanie – faktor sociálnej integrácie a dezintegrácie. In *Sociológia*. roč. 28, č. 4/1996.
- STACHO, P., FILÁK, A. Teoretické východiská k vymedzeniu pojmu verejný poriadok. In *Bezpečnostní teorie a praxe*. Zvláštní číslo.
- ŠIMON, L. Poznanie policajno-bezpečnostnej situácie ako základ riešenia policajno-relevantných udalostí. In *Spoločenský boj proti diváckemu násiliu*. Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej 20. – 21. novembra 2013. Bratislava: APZ, 2014.
- Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 137/2015 o poriadkových jednotkách Policajného zboru.
- Nariadenie prezidenta Policajného zboru č. 22/2013 o činnosti základných útvarov Policajného zboru.
- Oznámenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 113/2014 o schválení Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru.

Vyhodnotenie Pilotného projektu antikonfliktných tímov Policajného zboru a návrh na ďalšiu realizáciu a rozšírenie projektu.

Zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovanom práve.

Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.

Keywords: public order, mass disturbance of public order, anti-conflict team of the Police Force

Summary

The permanent development of society and the effects of modern civilization on security result in defining more demanding requirements concerning the performance of basic tasks by the Police Force, in particular in maintaining public order and combatting crime. At present, in order to effectively fulfil the tasks, police are taking advantage also of anti-conflict teams during public and cultural events. While handling incidents in the crowd, the teams make use of a controlled interview, positive influencing techniques and talking to initiators who urge others to act and behave aggressively.

*mjr. JUDr. Silvester Kaczor
Prezídium Policajného zboru
Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
e-mail: silvester.kaczor@minv.sk*

Recenzenti: prof. JUDr. Jozef Meteňko, PhD., PaedDr. Marián Peťovský, PhD.